

Тема:

**“Татар телендә бәйләкләр,
бәйләк сүзләр һәм
аларның рус телендәге
эквивалентлары”**

Максат:

- 1) бәйләкләргә кыскача билгеләмә бирү;**
- 2) бәйләкләрнең төрләрән ачыклау;**
- 3) бәйлек һәм бәйлек сүзләрне составлары һәм килеп чыгышлары буенча төркемнәргә бүлөп өйрәнү.**

Бэйлек төркемчэләре:

- 1) Баш килеш,**
- 2) Юнәлеш килеше,**
- 3) Чыгыш килешен таләп итүче бэйлекләр.**

**Баш килешен таләп
итүче бәйләкләр:
*белән, өчен, кебек, күк,
төсле, шикелле, чаклы,
хәтле, кадәр, аркылы,
аша, буе, буенча, буйлап,
саен, сәбәпле.***

Юнәләш килешен таләп

итүче бәйләкләр:

кадәр, чаклы, хәтле, күрә,

каршы, таба, караганда,

карамасдан

**Чыгыш килешен таләп
итүче бәйләкләр:
*соң, башка, бүтән, бирле,
тыш, элек***

**Составлары
буенча:**

**Гади
бәйләкләр**

**Катлаулы
бәйләкләр**

Гади бэйлеклэр:
белән - с; өчен - для,
ради; кебек - как,
словно; чаклы - до;
аркылы - через;
карамастан -
несмотря на ...;
соң - после; таба -к

Катлаулы бэйлеклэр:

*максаты белән, нияте белән - с
целью; мөнәсәбәте белән, уңае
белән - по поводу; белән. рәттән
- наряду с; аермалы буларак - в
отличие от; төс белән – будто;
өчен, дип, хакы өчен дип – ради;
кебек, сыман - как.*

Килеп чыгышлары буенча:

**Саф
бэйлеклэр**

**Сыйфат,
рәвештән
килеп
чыккан
бэйлеклэр**

**Фигыльдән
килеп
чыккан
бэйлеклэр**

**Исемнән
килеп
чыккан
бэйлеклэр**

Саф бэйлеклэр:

*белән, өчен, кебек, кадәр,
саен, бирле, таба; төсле,
хәтле, шикелле, чаклы,
аркылы, башка, бүтән,
сәбәпле, каршы*

**Сыйфат, рәвештән
килеп чыккан
бәйләкләр:
*Элек, соң***

**Фигыльдэн килеп
чыккан бэйлекләр:**
*аша, буйлап, күрә,
караганда, карамастан*

**Исемнән килеп чыккан
бәйләкләр:**

*буе, буенча, тыш,
сәбәбеннән, юлында,
көенчә, турында,
уңаеннан*

Нәтижә:

*Фәнни эшнә башкарып мин
бәйлек һәм бәйлек сүзләргә
төшенчә бирергә, аларның
төрләрен билгеләргә,
бәйлекләрнең бәйлек сүзләрдән
аермасын табарга һәм сөйләм
телендә дәрәс кулланырга
өйрәндәм.*

Г.Әхтәмованың Алабуга тарихы турындагы китаплары.

Алабуга шәһәренен 3нче урта мәктәбе

**Укучының мәктәптәге Гөлзадә Әхтәмовага
багышланган музейда
фәнни житәкче һәм Г.Әхтәмова белән фәнни эшкә
әзерләнү вакыты.**

***Игътибарыгыз өчен
зур рәхмәт.**